

Bijlage 3 Gemeentelijke acties voor een gezonde voedselomgeving

Praktisch overzicht van mogelijke maatregelen

Augustus 2026

Gemeenten hebben verschillende instrumenten om de voedselomgeving gezonder te maken. Dit document biedt een overzicht van activiteiten, geordend op thema en voorzien van een inschatting van haalbaarheid en impact. Naast de genoemde maatregelen kunnen ook andere opties relevant zijn.

Toelichting op haalbaarheid en impact

Met *haalbaarheid* wordt bedoeld in hoeverre een gemeente invloed heeft op de maatregel, welke middelen of capaciteit nodig zijn en hoe eenvoudig de maatregel uitvoerbaar is. Met *impact* wordt bedoeld in welke mate een maatregel naar verwachting kan bijdragen aan een gezondere voedselomgeving.

Samenvatting

Maatregelen met een hoge haalbaarheid en een grote impact

- Gezond aanbod in gemeentelijke organisatie realiseren
- Voorwaarden stellen aan organisaties die gemeentelijke subsidies ontvangen
- Gezonde School-thema 'Voeding' stimuleren
- Voedseldrukmonitor implementeren
- Gezonde en duurzame voedselinitiatieven stimuleren

Maatregelen met een grote impact, maar die meer politieke afweging vragen

- Standplaatsbeleid aanpassen
- Reclame voor ongezonde voeding beperken

Maatregelen met een grote impact, maar waarvoor gemeenten (nog) beperkte bevoegdheden hebben

- Vestigingsbeleid aanpassen

Kernboodschap

Begin met maatregelen binnen de directe invloedssfeer van de gemeente: de eigen organisatie, gemeentelijke voorzieningen en gesubsidieerde partners.

Gezonde voedselomgeving in eigen organisatie en publieke organisaties

Actie	Wat levert het op	Rol gemeente	Partners	Haalbaarheid	Impact	Handige links
Gezonde kantine gemeentehuis realiseren	Voorbeeldfunctie, bewustwording	Regisserend, uitvoerend	JOGG, Voedingscentrum, GGD	Hoog	Hoog	Checklist Richtlijn Eetomgevingen Voedingscentrum
Gezonde School-thema 'Voeding' stimuleren	Gezondere schoolomgeving	Faciliterend, financierend	Gezonde School, GGD	Hoog	Hoog	Home Gezonde School
EU-schoolfruit regeling onder de aandacht brengen	Meer fruitconsumptie	Aanjagend	WUR, Voedingscentrum	Hoog	Laag	EU-Schoolfruit
Gezonde Kinderopvang-thema 'Voeding' stimuleren	Gezondere kinderopvang-omgeving	Faciliterend, financierend	Gezonde Kinderopvang, GGD	Middel	Middel	Home Gezonde Kinderopvang
Dagattracties stimuleren aan te sluiten bij Gezond Uit	Gezonder aanbod voor bezoekers	Aanjagend	JOGG, GGD	Middel	Middel	JOGG-Academy Ambitie Gezond Uit
Subsidie- en/of vergunningsvoorwaarden stellen (bij sportverenigingen, (sport)evenementen, buurthuizen, bibliotheken, culturele instellingen etc.)	Structureel gezonder aanbod	Beleidsmatig	GGD, JOGG, Voedingscentrum, GGD GHOR (keurt vergunningsbeleid goed)	Hoog	Hoog	Whitepaper: Gemeenten aan zet Een gezonde leefomgeving Aletta Jacobs School of Public Health Rijksuniversiteit Groningen Onderzoek naar inzet gemeentelijk instrumentarium voor gezonde voedsel
Ziekenhuizen en zorginstellingen stimuleren aan te sluiten bij Goede Zorg Proef Je	Gezondere zorgomgeving	Aanjagend	Alliantie Voeding in de Zorg, GGD	Middel	Hoog	Goede zorg proef je - Onderdeel van het Nationaal Preventieakkoord

Ongezond voedselaanbod in het straatbeeld

Actie	Wat levert het op	Rol gemeente	Partners	Haalbaarheid	Impact	Handige links
Voedseldrukmonitor implementeren	Inzicht voor beleid	Uitvoerend	GGD	Middel	Middel	heatmap_voedseldruk_amsterdam.pdf
Drinkwaterpunten plaatsen (op plekken waar veel kinderen komen)	Meer water drinken	Uitvoerend	Drinkwater-bedrijven, JOGG	Hoog	Middel	JOGG-Academy Stappenplan watertappunten in de Buurt Adviesrapport openbare watertappunten Dordrecht
Standplaatsbeleid aanpassen (voor plekken waar veel kinderen komen)	Minder ongezondere verleidingen	Beleidsmatig	Gezonde School, JOGG, GGD	Middel	Middel	JOGG-gemeente Hilversum krijgt "snackvrije zones" rondom scholen – JOGG Nota Standplaatsen 2021 Lokale wet- en regelgeving
Afspraken maken met supermarkten (waar veel kinderen komen)	Gezondere keuze makkelijker maken	Regisserend	Gezonde School, JOGG, GGD	Laag	Laag	JOGG-Academy Overbetuwe pakt met supermarkt Jumbo ongezonde eetgewoontes rondom scholen aan
Reclame voor ongezond voedsel beperken	Minder ongezondere verleidingen	Beleidsmatig	GGD	Middel	Hoog	Ongewenste Reclame Weren - Kenniskaarten - het Groene Brein Presentatie webinar grip op reclame in de openbare ruimte.pdf
Vestigingsbeleid voor voedsel-aanbieders aanpassen	Structurele verandering	Beleidsmatig	GGD	Laag (gemeenten hebben nu nog beperkte mogelijkheden)	Hoog	Stabroek weigert vergunning voor McDonald's in deelgemeente Hoevenen: "Geen draagvlak voor" VRT NWS: nieuws

Inzicht en bewustwording over de voedselomgeving

Actie	Wat levert het op	Rol gemeente	Partners	Haalbaarheid	Impact	Handige links
Gezonde School-thema 'Voedsel' stimuleren	Voedsel-vaardigheden	Faciliterend, financierend	Gezonde School	Hoog	Hoog	Wat is Gezonde School? Gezonde School
Gezonde Kinderopvang-thema 'Voedsel' stimuleren	Voedsel-vaardigheden	Faciliterend, financierend	Gezonde Kinderopvang	Hoog	Hoog	Wat is Gezonde Kinderopvang? Gezonde Kinderopvang
Jong Leren Eten stimuleren (moestuineducatie, smaaklessen, kooklessen)	Voedsel-vaardigheden	Faciliterend, financierend	Jong Leren Eten	Hoog	Hoog	Home Jong Leren Eten
Regionale campagnes uitvoeren	Bewustwording	Uitvoerend	GGD	Hoog	Laag	Eetdrammen en het probleem van de ongezonde omgeving Voedingscentrum

Gezond voedsel voor kwetsbare groepen

Actie	Wat levert het op	Rol gemeente	Partners	Haalbaarheid	Impact	Handige links
Gezonde, duurzame en/of sociale voedselinitiatieven stimuleren (moestuinen, voedselbanken, sociale supermarkten, voedselcoöperaties, groente-abonnementen etc.)	Sociale verbinding, voedselvaardigheden, toegang tot gezond voedsel én maatschappelijke waarde	Faciliterend, financierend	Lokale partijen, voedselbank, GGD	Middel	Hoog	Voedselinitiatieven Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) - openresearch.amsterdam
Kennis delen over de voedselomgeving (bijv. door supermarktsafari's)	Voedselvaardigheden	Faciliterend, financierend	Leefstijlpunten, wijkteams, GGD	Middel	Laag	Supermarkt Safari Kortenhoef Berichten Gezond Wijdmeren

Handige algemene links

- [Bouwstenen voor gezonde en duurzame voeding in lokaal beleid | Voedingscentrum](#)
- [Nieuwsbrief voor professionals | Voedingscentrum](#)
- [JOGG-Academy | Voeding in gemeentelijk beleid](#)

